

– 1 –

*2003 rugpjūčio 2 diena, šeštadienis, 22 val. 30 min.
Niujorkas, Dvidešimtoji Vakarų gatvė 342*

Kelias savaites po avarijos stengiausi vengti draugų sambūrio, kurie pažinojo ir mylėjo mano brolį Samuelį. Jeigu mūsų kelai ir susikirdavo, tai draugai tik pratardavo man.

– Tikras stebuklas, kad tu likai gyvas, Džonai, – tačiau jų tonas liudijo priešingai nei žodžiai.

Mano žvilgsnyje, tarsi raudonai liepsnojantis fakelas, degė ta vienintelė tamši akimirką greitkelyje.

Norėdamas išvengti nereikalingų susitikimų su draugais, atvykau į Hanso Vanderlino vakarėlį specialiai pavėlavęs, nes tikėjausi, kad svečiai jau bus išsiskirstę. Vaikystėje ištisomis valandomis klaidžiodavau po Vanderlino namus, dažnai pasiklysdamas tamšiuose koridorių labirintuose, varstydamas tuščią, negyvenamą kambarių duris. Daugelyje iš jų stovėjo originalūs baldai, kėdės buvo apmuštos burgundišku damastu ir apkraštuotos riešutmedžio drožiniais, ant ranktūrių ir galvos atlošų puikavosi rankų darbo nériniai. Drabužių ir knygų spintos, rašomieji stalai atsidavė kamparu ir senu raudonmedžiu. Namas vaiduoklis. Tuomet jis man taip atrodė.

Iš visų kambarių man labiausiai patiko vienas, kurį aš vadinau bekraščiu. Didelis, erdvus kvadrato formos kambarys vaikui tada atrodė tiesiog milžiniškas. Ant priešpriesinių sienų kabojo du dideli veidrodžiai. Jeigu atsistodavau pačiam jo vidury tarp tų veidrodžių, matydavau save it teleskope besidriekiančioje tolybėje.

Kai man pabosdavo šie žaidimai vienam, lėkdavau į vidinį kiemą – į medžių ir peraugusių krūmų džiungles. Prisiprovės vytelių ir prisiraišiojės virvučių, pasidarydavau lankų su strėlėmis, tada krisdavau ant žolės ir laukdavau iš krūmų išlendantčio ciklopo ar nuo medžio nušokant milžino.

Tačiau dabar šiuos malonius prisiminimus temdė skaudi Samuolio mirtis.

Kai ižengiau į kambarį, kur vyko vakarėlis, pamačiau, kad buvo likę tik patys ištvermingiausi svečiai. Tarp jų profesorius Ričardas Helmas išverstakišku žvilgsniu rijo baltaplaukę blondinę su mėlynomis porcelianinėmis akimis, kuri, mano manymu, buvo nesenai baigusi mokslus ir dabar teisėtai priklausė mūsų ratui. Siauros kelnės ir glotnūs šilkiniai marškinėliai išryškino jos tvirtą, sportišką figūrą. Kai dešimčiai minučių Helmas pasišalino ir nuėjo atnešti gėrimų, aš nusprendžiau sukurti jai tinkamą foną.

Prieš eidamas pasilabinti su Hansu, į kompaktinių plokštelių grupuvą idėjau Deivido Ašerio kompaktą Juoda, juoda širdis, pagarsinau ir atidariau langą, kad muzika pasklistų ir į lauką. Ašeris šią dainą sukurė moteriai, tačiau aš visą laiką maniau, kad pagal pavadinimą ją galima pritaikyti dievažin kaip pläciai.

Pro langus sklindanti blausi šviesa krito ant sodo takelių ir medžių tankynės. Rugpjūčio nakties karštis traukė iš epušių stiprų aromatą ir gaivino juo tvanką orą.

Giliai įkvėpiau jo į plaučius ir bemaž pasijutau laimingas.

Hansą radau mažame akmeniniame paviljone, sėdintį tame pačiame iš vytelių pintame krėslе, kuriame taip mėgo ilsėtis jo tėvas. Ant galinės sienos kabojo aliejinė lempa ir skleidė malonų citrusinių vaisių kvapą. Viena rankovė atraitota aukščiau alkūnės, rusvos spalvos guminis diržas taip stipriai suveržęs žastą, kad ranka buvo net paburkusi.

Išvydęs mane, Hansas užgesino žiebtuvėlį ir padėjo ant stalo šaukštą.

– Džonai, tu kaip visada pačiu laiku.

Žengės vidun pro arkinį iėjimą, atsisėdau ant akmeninės tvorelės, kuri juosė paviljoną iš vienos pusės. Apsidairės, ar daugiau niekas neišejo į sodą, pakeliau ranką ir nutraukiau žemyn žaliuzę. Iš jos

narelių išskrido naktinis drugelis baltais ir plonais it vyniojamasis popierius sparnais.

Iš šalies pamanytum, kad avariją teko patirti Hansui, o ne man. Mane sukrėtė jo gležnumas. Jo plika ranka buvo išmarginta mėlynai rausvomis kraujosruvomis ir senomis, švirkštų paliktomis žaizdomis. Vos trisdešimt trejų ir tik vieneriais metais vyresnis už mane, jis atrodė kaip penkiasdešimtmetis.

Hansas susiraukė.

– Tu vis dar laisvas.

– Žinoma. O kodėl neturėčiau būt laisvas?

– Spaudoj užsimenama apie kriminalinį nusikaltimą. Sako, kad tu viršijai 120 greitų ir buvai apsisvaiginės.

– Juk žinai, kad spauda visada perlenkia. Tuo keliu aš esu važiavęs milijonus kartų. Galėčiau pralėkti ir užsimerkęs.

Hansas kilstelėjo antakius.

– Deja, Samuelis dabar jau nebegali patvirtinti tavosios versijos.

– Hansai, rengiesi susišvirksti, tad būk geras, nepostringauk man apie riziką.

Hansas nusijuokė.

– Nieko blogo neatsitiks tol, kol turėsi iš kur gauti švarios ir patikimos medžiagos.

Jo priklausomybė nuo kvaišalų man nebuvo jokia paslaptis. Prasidėjusi kaip smagi išdaiga palaipsniui virto kasdieniu reiškiniu. Kadangi aš žinojau, mus tai smarkiai suartino, o verslinės mūsų draugystės pusės žlugimas man tapo tik dar pelningesnis. Visam tam išaiškėjus, mūsų komercinei veiklai artinosi galas. Mes jau buvome išpardavę didžiąją jo šeimos turtų dalį.

Jis parodė žvilgsniu į šaukštą.

– Dalis mano motinos įsigyto stalo įrankių komplekto, kaip ji pasakojo, pagamintas Ispanijos karališkosios šeimos užsakymu. Šešioliktas amžius, Graikijos Burbonų Rūmai. Vestuvinė dovana pažymint Kastilijos*, Argono** ir Navaros*** susijungimą.

Aš atsargiai paėmiau į rankas šaukštą, žinodamas, kad Hansas pasiustų, jeigu netyciai išmesčiau ant žemės jo brangų daiktą. Ant šaukšto rankenos matėsi karališkas ornamentas, skydas su ant užpakuolinių kojų stovinčiu liūtu, viršutiniuose dviejuose kvadrantuose pilis, o virš jos karūna. Mano graudi patirtis meno ir antikvarinių vertybų prekiautojo profesijoje išmokė greitai atpažinti klastotę.

– Juk žinai, kad šitas rinkinys ne originalas, kitaip jau seniai būtum jį pardavęs.

– Tu visiškai teisus. Tai vienintelis pirkinys, kurį motina įsigijo su mumis nepasitarusi. Ji labai savimi didžiavosi. Tėvas iš karto suprato, kad tai originalo kopija. (Ir dar prastai atlikta.) Dar ir dabar girdžiu šituos jo žodžius. Ištisas dvi savaites jis dėl to džiūgavo kaip vaikas. Aš kaip visada stojaus jos ginti. Todėl širdis neleidžia jo parduoti.

– Hansai, tu man skolingas visą tūkstantį, kurį tau daviau kaip paskolą. Kada man jį grąžinsi?

– Greitai. Beje, turiu prekę, kuri gerokai vertingesnė už didelį gabalą sidabro.

– Ką turi? – nustebau išgirdės, kad jis nuo manęs kažką nuslėpė.

– Tu ir taip pakankamai iš manęs pasipelnei. Dabar mano eilė praturtėti. – Hansas nusišypsojo ir ēmėsi savo procedūros – ritualo, kuriuo jis džiaugdavosi bemaž kaip gyvenimu.

Paėmės į rankas švirkštą, nutraukė apsauginį adatos dangtelį ir numetė ant stalo. Adata buvo plona kaip žmogaus plaukas. Išstumė oro burbuliukus, atsiraitojo kairiają rankovę, įsmeigė adatą į paodį, pajudino, o tada ēmė stumti švirkšto galą. Dūrio vietoje pamačiau ištryškusį kraują.

Atlošė galvą į pinucių krėslo kraštą tarsi rengdamasis pailsėti. Taip ir palikau jį ten, paplaukusiomis akimis ir atvipsiu žandikauliu. Gal jis turėjo ką nors nepaprastai vertingo? Suabejojau. Bet iš kur ta šneka, kad dabar jo eilė praturtėti? Ką jis nuo manęs slepia?

* Rečiausiai gyvenamas Ispanijos autonominis regionas su sostine Tolydu.

** Ispanijos autonominis regionas šalies šiaurės rytuose.

*** Ispanijos Karalystės autonominis regionas.